

Z historie dopravy na Žirovnicku .

Současná doba přináší všestranný rozvoj všech oblastí našeho života. Jednou z nich je motorismus a doprava vůbec. Setkáváme se s nimi prakticky denně. Jako chodci a cyklisté využíváme místní komunikace a díky motorismu se dostáváme do velkých vzdáleností po moderních silnicích i dálnicích. Silnice v okolí Žirovnice jsou asfaltované, značení dobré a autobusové spojení s okolím na slušné úrovni. Nebylo tomu ale tak vždy.

Základem cestování je pohyb po zemi, po silnicích a cestách. To je provázáno projížděním malých i velkých obcí. Každá obec má svoje označení, což je dnes dáno jednotnou dopravní značkou. Původně se název obce uváděl na zvláštních tabulích, připevněných na zeď prvního domu v obci. U nás to byl například ve směru od Metánova a Pelhřimova starý ovčín , v 70. letech zbouraný . Tabule byly různé, a i když se v 19. století značení lepšilo, cestující se na správné a čitelné značení nemohli spoléhat.

Cesta ke dnešnímu, jednotnému označování začala až 12. května 1905. Tehdy vyšlo centrální nařízení zavádějící nový druh tabulí. Tabule byly obdélníkové, umístované na výšku. Podklad textu byl bílý, písmena modrá, vypouklá. Vše bylo kvůli odolnosti proti povětrnostním podmínkám smaltováno. Tabule v našich zemích obsahovaly údaj „Království české“ , dále název okresu a až třetím údajem byl název obce. K roku 1905 se vztahuje též nařízení, že na křižovatkách mají být umístěny ukazatele směru. Komunikací se týká i jiné nařízení, tentokrát z roku 1920. To vyzývalo majitele polí, aby kamení sebrané z polí neházeli na cesty a tím neohrožovali dopravu.

Další nařízení se týkalo již řidičů motorových vozidel. Byla doba po vzniku republiky. Na základě nařízení vlády ČSR z 15. 5. 1919 nařídila Okresní správa politická (OSP) v Kamenici n. Lipou zákaz jízdy soukromých automobilů, motocyklů a tříkolek. Důvodem byl nedostatek paliv a maziv. V Žirovnici se tento zákaz týkal nejméně jednoho automobilu a jednoho či dvou motocyklů. O žádném žirovnickém majiteli tříkolového vozidla není podle materiálů uložených v archivu (MZA - pobočka Pelhřimov) nic známo. Hned 14. 6. 1919 upozornila OSP v Kamenici , aby mládež neházela po projíždějících automobilech , tedy spíše nákladních , kamení. Opatření se týkalo i autobusů. V roce 1923 totiž přes Žirovnici začala jezdit první zdejší autobusová linka. Vedla ze Soběslavi do Počátek, měřila přibližně 70 kilometrů a provozovala ji, stejně jako jiné linky v nové republice, Československá pošta. Jízda autobusem značky Walter PN trvala 2 hodiny 11 minut. Autobus jel z Kamenice přes Metánov do Žirovnice, pokračoval přes nádraží Stojčín do Počátek.

6. srpna 1920 opět OSP vydala nařízení, aby řidiči automobilů bezohlednou jízdou neobtěžovali ostatní občany. Tou dobou se již mohlo jezdit bez omezení. Lidé si na auta stěžovali, auta vířila prach, byla hlučná, byl z nich cítit pach nespáleného benzínu. 1. listopadu 1920 byli řidiči nákladních automobilů vyzváni, aby se vyhýbali poklopům kanálů. Obecní zastupitelstva si totiž stěžovala, že nákladní vozy poklopy ničí. Byla to pravda, protože dřevěná kola nákladáků i autobusů byla opatřena železnými „šípovými“ obručemi a tento materiál poklopy lámal. To bylo příčinou zákazu takových obručí. Kola musela být opatřena pouze hladkými obručemi. Pneumatiky začaly nákladní vozy a autobusy používat až koncem 20. let.

Ještě krátce k taxikářství. V Žirovnici byl prvním veřejným dopravcem (dnes taxikářem) Jan Balek. 27. srpna 1868 dostal povolení k dopravě osob do Vídně. Samozřejmě se jednalo o dopravu koňmi, jezdilo-li se kočárem, bryčkou nebo jak dlouho cesta trvala – nevíme. Materiály se o tom nezmiňují. Další zpráva je z roku 1899. Povožnictví a to i poštovní, provozoval Augustin Průcha. Pomáhali mu dva jeho čeledíni. Za poštovní povožnictví dostával od státu částku 480 zlatých ročně. Za zmínku stojí ještě zpráva z roku 1943. Veřejná autobusová či automobilová doprava byla velmi omezena a tak překvapí, že německý okresní úřad v Pelhřimově vydal žirovnickému občanovi Jindřichu Červenkovvi povolení k provozování fiakristické živnosti. Stanoviště fiakru bylo před domem č. 79 v Hradecké ulici. Červenka s dopravou osob vozil též poštovní zásilky.

Po roce 1948 se veřejná silniční doprava stala záležitostí státní, auta i motocykly byly stále běžnějšími i pro soukromé držitele. Dnes cestujeme bez problémů, ale za to patří poděkování našim předkům, kteří na to mají svůj podíl.

Milan Morava